

Державний навчальний заклад
«Подільський центр професійно-технічної освіти»,
Україна, 32300, Хмельницька область,
м. Кам'янець- Подільський, проспект Грушевського, 2А
Государственное учебное заведение
«Подольский центр профессионально-технического образования»,
Украина, 32300, Хмельницкая область,
г. Каменец-Подольский, проспект Грушевского, 2А
State educational institution «Podilsky Center for Vocational Education»,
Ukraine, 32300, Khmelnytsky region,
Kamyanets'-Podil's'kyi, Hrushevsky st, 2A

ДОЦІЛЬНІСТЬ ТА ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ЧЕРЕЗ ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ АКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ

Постановка проблеми. Формування висококваліфікованого працівника неможливе без вивчення й втілення у навчально-виробничий процес інноваційних технологій виконання кравецьких робіт. Успіх навчально-виробничого процесу, ефективність кожного уроку багато в чому залежить від кваліфікації викладача спеціальних дисциплін. За мету педагогічної діяльності, спрямованої на здійснення навчально-виробничого процесу, обрано розвиток власних професійних вмінь та навичок, поліпшення ефективності та якості всього навчально-виховного процесу.

Основні завдання, якими керують в своїй діяльності: оптимізація уроків теоретичного навчання в кабінеті; застосування інноваційних методів навчання на уроках спеціальних дисциплін; впровадження інноваційних технологій у навчальний процес, що дасть можливість підвищити компетентність учнів та ефективність підготовки до подальшої професійної діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Загальна освіченість нації є важливою рушійною силою швидкого та успішного розвитку суспільства, конкурентоспроможність економіки якого залежить від найбільш визначних досягнень у сфері професійно-технічної освіти. Тому, значимість і актуальність дослідження й осмислення педагогічних процесів у ПТО важко переоцінити. У сучасних умовах розвитку українського суспільства державна політика щодо функціонування професійно-технічної освіти ґрунтується на багатьох принципах, зазначених в Законах України: «Про професійно-технічну освіту», «Про загальну середню освіту», «Про мови» [1]. Це покладає велику відповідальність на викладацький склад ДНЗ «Подільський центр професійно-технічної освіти» незалежно від спеціальності, за якими вони готують професіоналів. Конкуренція на ринку праці та підвищення якості продуктив-

ності праці вимагає від майбутніх робітників високих професійних знань, технічної грамотності та рівня культури праці. Професійно-технічний заклад повинен гарантувати рівень підготовки, який відповідає міжнародним вимогам, інтересам розвитку України і регіональним потребам. На вирішення зазначених проблем спрямована діяльність методичної комісії викладачів та майстрів виробничого навчання швейного профілю навчального закладу. Тому, основними завданнями викладачів є: спрямовувати роботу на підготовку кваліфікованого робітника, професійно підготовленого до праці в умовах ринкової економіки; продовжувати роботу над єдиною методичною проблемою: «Формування компетентного учня через підвищення професійної майстерності в контексті сучасних освітніх та виробничих технологій»; дотримуватися якісного виконання навчальних програм та принципів індивідуалізації і диференціації навчання; впроваджувати інноваційні технології у навчання; удосконалювати комплексно-методичне забезпечення кабінетів; забезпечувати атмосферу демократизму, толерантності, доброзичливості в учнівському та педагогічному колективах.

Вищевказані завдання та обов'язки викладачів зумовлюють наявність у останніх необхідних компетенцій, які дають можливість здійснювати підготовку майбутніх кваліфікованих робітників на високому професійному рівні. Підготовка закрійників в ПТО має свої особливості. Перш ніж стати фахівцем під час навчання учень опановує роботу кравця, яка потребує постійного удосконалення кравецької майстерності та поступового виготовлення одягу від простих до складних моделей. Досягнення успіхів у вказаній роботі може забезпечити лише постійний особистісний розвиток учня, а також формування у нього творчого потенціалу та внутрішньої самореалізації в реальному житті. Реалізація навчально-виховного процесу

може бути ефективною лише за умови поповнення активних методів здійснення навчального і виховного процесу. Впровадження сучасних інноваційних технологій у навчально-виховний процес має бути основним правилом всіх успішних викладачів [2].

Формулювання мети та завдань статті.

Мета статі – довести доцільність використання сучасних методів навчання на уроках теоретичного навчання для підвищення компетентності учнів.

Мета передбачає вирішення таких **завдань**: проаналізувати стан проблеми використання сучасних методів навчання на уроках теоретичного навчання; визначити умови підвищення компетентності учнів через використання сучасних активних методів навчання; висвітлити умови організації технології активного навчання.

Виклад основного матеріалу. Інтерактивні методи навчання як спосіб розвитку творчих здібностей учнів на уроках спеціальних дисциплін. Сутність інтерактивного навчання полягає в тому, що навчальний процес відбувається за умови постійної активної взаємодії всіх учнів. Тому, це співнавчання, взаємонавчання (колективне, групове, навчання у співпраці), де і учень, і викладач є рівноправними, рівнозначними суб'єктами навчання, розуміють, що вони роблять, й рефлексують з приводу того, що вони знають, уміють і здійснюють.

Провідною ідеєю сучасного навчання є самовдосконалення, самореалізація творчої особистості, що потребує створення комфортних умов навчання, за яких кожен учень відчуває свою успішність та інтелектуальну спроможність, формує інтелектуальний потенціал; сприяння розвитку природних задатків учнів, їхніх моральних якостей; налаштування учнів на подальшу активну творчо усвідомлену самодіяльність, що відповідає їхнім духовним потребам, задовольняє їхні прагнення до самореалізації і прояву особистісних якостей. Все це є ефективним способом компетентного розвитку особистості, виявлення й формування її творчого потенціалу. Виконання такого завдання можливе лише за суб'єктної моделі навчання, у якому провідне значення має застосування інтерактивних методів навчання.

Загально відомо, що інтерактивна взаємодія виключає як домінування одного учасника навчального процесу над іншими, так і однієї думки щодо інших. Важливим є й те, що в умовах інтерактивного навчання учні вчаться бути демократичними, ефективно спілкуватися з іншими людьми, критично мислити, приймати продумані рішення.

Наголошуємо на тому, що, розвиваючи творчі здібності учнів на уроках конструювання

та моделювання одягу, потрібно дотримуватися певних принципів в організації навчання, а саме: принципу зв'язку з практикою життя, саморозвитку, оптимального поєднання індивідуальної та колективної форм навчально-творчої діяльності, інформативності, принципу віри в можливість учня. Основним способом розвитку творчих здібностей учнів вважаю діалоги: «викладач – учень», «учень – учень», «учень – викладач» [3].

Зазначаємо також, що засвоєння учнями знань зі спеціальних предметів проходить ефективніше у рівноправній співпраці, вирішенні проблемно-пошукових завдань і досягненні цілей за допомогою подолання перешкод. Саме такий підхід до навчання спеціальних предметів лежить в основі сучасних інтерактивних методів навчання. На нашу думку, застосування таких методів на уроках виховує в учнів одну із найцінніших якостей – стійкість у подоланні труднощів. В роботі з майбутніми закрійниками надається перевага бінарним урокам, які служать засобом підвищення мотивації навчання тому, що створюють умови для практичного застосування знань; розвивають навички самоосвіти, розвивають аналітичні здібності і винахідливість; володіють величезним виховним потенціалом. Завдання бінарних уроків – застосування сучасних педагогічних технологій як форми організації навчання та поєднання теорії і практики або двох предметів, як вид навчального заняття. Практикується конструювання одягу з моделюванням одягу; виробниче навчання з технологією крою.

Слід зазначити особливості застосування методів демонстрування зображень у вивченні «Конструювання одягу». Наочність тут є не просто ілюстрацією до навчального матеріалу, а об'єктом та джерелом знань, засобом формування вмінь та навичок майбутніх кравців та закрійників (креслення виробів, лекала, технічні розкладки на тканині за новітніми методиками конструювання одягу ЭШКО та «Мюллер і син» при викладанні деяких тем для спеціальності «закрійник»).

Застосовуючи креслення та лекала, викладач допомагає учням оволодівати графічними знаннями і вміннями, спонукає до виконання лекал на власні розміри. Сучасним та дієвим методом демонстрації є виготовлення лекал виробів за допомогою електронної програми «Leko» при викладанні деяких тем для спеціальності «закрійник» (проведено відкритий бінарний урок на обласному семінарі методистів «Виготовлення лекал корсетів за допомогою електронної програми «Leko»).

Також демонструються відеоролики на уроках, щоб учні ознайомились з технологічними процесами, які потрібно буде відтворювати у

своїй професійній діяльності. Великі можливості розкриваються при використанні роликів, що показують послідовність побудов виробів (наприклад, «Побудова креслення відрізного коміра з відкладним лацканом у жіночих плечових виробках»). Навчальні відеоролики є одним із інтерактивних методів пошуку особливої методики і випробування засобів для самостійного навчання учнів зі спеціальних предметів. При відборі матеріалу враховувались аспекти диференційованого, особистісно-зорієнтованого та фахового аспектів. Ці відеоролики можна переглянути в особистому блозі: kravchenkotanya.blogspot.com

На заняттях рекомендується демонструвати відеоролики (5-15хв). Метод демонстрування відео поєднується з іншими методами навчання (поясненням, бесідою, інтерактивною вправою), завдяки чому досягається найбільший навчальний ефект.

Використання нових інформаційних технологій навчання та комп'ютерних засобів. Одним із найбільш ефективних методів інтенсивного навчання є використання комп'ютерних засобів або комп'ютерні навчаючі програми. Впровадження в навчальний процес комп'ютерної техніки дозволяє значно підвищити ефективність самонавчання за умови відповідного програмного забезпечення. Вирішенню цієї проблеми можуть зарадити такі сучасні мультимедійні засоби, як мультимедійний проектор (ММП) та мультимедійна дошка (ММД). ММП передає зображення з екрана монітора на великий демонстраційний екран. Це дає можливість викладачу значно розширити доступ учнів до інформаційних ресурсів. Досвід використання ММП дає змогу говорити про надзвичайно широке поле застосування цього приладу в училищній практиці. На уроках конструювання

ММП дозволив вирішити проблему недостатнього доступу до комп'ютерів всіх учнів класу при демонстрації великої кількості моделей та модулів навчання. А на уроках конструювання перед виконанням лабораторної роботи при демонстрації поетапних побудов креслень економиться час завдяки використанню ММП (відкриті уроки «Поетапна побудова жіночих штанів», «Створення колекцій жіночих пальто» тощо). Досить цікаво проводити уроки, на яких за допомогою ММД виконується поетапна побудова виробів. Програма розрахована на запам'ятовування нанесених ліній на саму дошку, що дає учневі відчуття себе співавтором колективних креслень, не беручи до рук крейди.

Висновки. В даній статті мною досліджувались сучасні, активні форми і методи навчання учнів у цілісному педагогічному процесі; аналізувався стан використання сучасних методів навчання на уроках спеціальних дисциплін теоретичного навчання, визначено доцільність та умови підвищення компетентності учнів через використання сучасних активних методів навчання.

Як свідчить мій багаторічний досвід викладання спеціальних предметів, для досягнення оптимальних результатів у розвитку пізнавальних навичок і творчого мислення учнів, умінь самостійно конструювати свої знання, орієнтуватися в інформаційному просторі, ефективною є інтеграція інноваційних методів, поєднання різноманітних методів навчання і форм роботи учнів на уроках конструювання та моделювання одягу.

Мною доведено, що сучасні інформаційні технології дозволяють реалізувати нові форми і методи навчання в процесі вивчення спеціальних дисциплін, а це дозволяє підвищити компетентність учнів та ефективність підготовки до подальшої професійної діяльності.

Література

1. Кремень В. Освітня політика у контексті соціал-демократичних цінностей / В. Кремень // Освіта, 2003. – № 54(5071). – С. 2. (ст. 6)
2. Пометун О. Сучасний урок: інтерактивні технології навчання : наук.-метод. посіб. / Пометун О., Пироженко Л. – К. : А.С.К., 2004. – 192 с (с. 54)
3. Шарко В. Д. Сучасний урок // Технологічний аспект // Посібник для вчителів та студентів – Київ, 2007. С. 176-180

References

1. Kremen V. Osvitnia polityka u konteksti sotsial-demokratychnykh tsinnosti / V. Kremen // Osvita, 2003. – № 54(5071). – S.2. (st. 6)
2. Pometun O. Suchasnyi urok: interaktyvni tekhnolohii navchannia : nauk.-metod. posib. / Pometun O., Pyrozhenko L. – K. : A.S.K., 2004. – 192 s (s. 54)
3. Sharko V. D. Suchasnyi urok // Tekhnolohichni aspekt // Posibnyk dlia vchyteliv ta studentiv – Kyiv, 2007. S. 176-180

Кравченко Т.М. Доцільність та шляхи підвищення компетентності учнів через використання сучасних активних методів навчання.

У статті досліджено інтерактивні методи навчання в підготовці кравців-закрійників в ДНЗ «Подільський центр професійно-технічної освіти». Автор висвітлює особливості підготовки кваліфікованих робітників в умовах професійно-технічної освіти майбутніх фахівців швейної галузі, доцільність формування компетентного учня засобами впровадження сучасних освітніх технологій на уроках спеціальних дисциплін. Автор довів, що використання інтерактивних методів навчання позитивно впливає на розвиток творчих зді-

---

бностей учнів та виділив принципи організації навчання, а саме: зв'язку з практикою життя, саморозвитку, оптимального поєднання індивідуальної та колективної форм навчально-творчої діяльності, інформативності, віри в можливості учня. Автор поділився власним досвідом та прокоментував приклади практичного застосування інтерактивних методів навчання у викладанні спеціальних дисциплін для підвищення компетентності учнів. При відборі матеріалу враховувались аспекти диференційованого, особистісно-орієнтованого та фахового аспектів.

Ключові слова: принципи професійної освіти, інтерактивні методи навчання, творчі здібності учнів, компетентний розвиток особистості, комп'ютерні засоби.

Кравченко Т. М. Целесообразность и пути повышения компетентности учащихся через использование современных активных методов обучения.

В статье исследованы интерактивные методы обучения в подготовке закройщиков в ГУЗ «Подольский центр профессионально-технического образования». Автор освещает особенности подготовки квалифицированных рабочих в условиях профессионально-технического образования будущих специалистов швейной отрасли, целесообразность формирования компетентного ученика средствами внедрения современных образовательных технологий на уроках специальных дисциплин. Автор доказал, что использование интерактивных методов обучения положительно влияет на развитие творческих способностей учащихся и выделил принципы организации обучения, а именно: связь с жизненной практикой, саморазвитием, оптимальным сочетанием индивидуальной и коллективной форм учебно-творческой деятельности, информативности, веры в возможности ученика. Автор поделился собственным опытом и прокомментировал примеры практического применения интерактивных методов обучения в преподавании специальных дисциплин для повышения компетентности учащихся. При отборе материала учитывались аспекты дифференцированного, личностно-ориентированного и профессионального аспектов.

Ключевые слова: принципы профессионального образования, интерактивные методы обучения, творческие способности учащихся, компетентное развитие личности, компьютерные средства.

Kravchenko T.M. The Reasonableness and Ways to Improve Students' Competence through the Use of Modern Active Learning Methods.

In the article interactive methods of teaching in the preparation of tailor-cutters in the State educational institution «Podilsky Center for Vocational Education» are explored. The author highlights the peculiarities of the training of skilled workers in the conditions of vocational education of future specialists in the garment industry, the feasibility of forming a competent student by means of the introduction of modern educational technologies in the classes of special disciplines. The author has proved that the use of interactive teaching methods positively influences the development of students' creative abilities and emphasizes the principles of organizing learning, namely the principles: communication with the practice of life, self-development, the optimal combination of individual and collective forms of educational and creative activity, informativity, belief in opportunity student. The author shared his own experience and commented on examples of the practical application of interactive teaching methods in teaching special disciplines to improve the competence of students. In selecting material, aspects of differentiated, personally oriented and professional aspects were taken into account.

Key words: principles of professional education, interactive methods of teaching, students' creative abilities, competent personality development, computer facilities.